

Original article

2015 PISA Sonuçlarının Yorumlanması ve Finlandiya-Türkiye Eğitim Sistemlerinin Kıyaslanması

Interpretation of PISA 2015 Results and Comparison of the Finland-Turkey Education System

Pınar Özel *

*İstanbul University, İstanbul, Turkey.

Özet

PISA, OECD'nin bir eğitim araştırmasıdır. PISA'nın altıncı döngüsü olan PISA 2015 uygulaması, 35'i OECD üyesi olmak üzere 72 ülke ve ekonomideki yaklaşık 29 milyon öğrenciyi temsilen 540 bine yakın öğrencinin katılımıyla 2015 yılı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen PISA araştırmasının altıncı döngüsü olan 2015 uygulaması, Türkiye'de bilgisayar tabanlı olarak 5895 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Türkiye matematik okuryazarlığı sıralamasında 72 ülke içerisinde 50., okuma becerilerinde 50., fen okuryazarlığı ortalama puan sıralamasında ise 54. Sıradadır. Türkiye öğrenciler okul sonrasında derslerine haftalık ortalama 24,5 saat zaman ayırmaktadır. Almanya, Finlandiya, İsviçre ve Japonya gibi ülkelerde ise öğrenciler haftalık ortalama 10-15 saat arası okul sonrasında derslerine zaman ayırmaktadır. Ayrıca Türkiye'de okul öncesi eğitim almayan öğrenci oranı %46,3 iken, OECD oranı %4,5'tir. Finlandiya'da, eğitimde fırsat eşitliği, hümanist anlayış, hakim olan okuma kültürü, yaşam boyu öğrenme ilkesi, disiplin, esnek ve yerel bir eğitim sistemi, yüksek gelir seviyesi, öğrenci azlığı, öğretmenlik mesleğine duyulan saygı ve güven, sınav kaygısının olmaması vb. bakış açısının varlığı Finlandiya eğitim sistemini gıpta ile bakılan bir sistem haline getirmektedir. Türkiye'de ise durum halen Avrupa ülkeleri gerisindedir. Gelişmekte olan ülkeler statüsünde olan Türkiye'de, kişi başına düşen milli gelir Avrupa ülkelerinden azdır. Genç nüfus oranı hala Avrupa ülkelerine göre daha fazladır. Şehirleşme hızı Sanayileşme hızından geridir. Eğitime ayırdığı bütçe her ne kadar yıldan yıla artış gösterse de istenilen seviyelerde değildir. Uygulanan eğitim sistemleri sürekli ve sık aralıklarla değişmektedir. Öğretmenlerine güven tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Finlandiya, öğrenci, öğretmen, PISA, Türkiye

Abstract

PISA is an education research of the OECD. PISA's sixth cycle, PISA 2015, was carried out in 2015 with approximately 540 thousand students representing approximately 29 million students in 72 countries and economies, 35 of whom are members of the OECD. The sixth cycle of PISA research carried out by the Ministry of National Education's General Directorate of measurement, evaluation and examination services, the 2015 application was realized with the participation of 5895 students based on computer in Turkey. Turkey ranked the 50th mathematics literacy in 72 countries, reading skills 50., the average score ranking of Science literacy is 54. It's next. Turkish students spend 24.5 hours per week on their courses after school. In countries such as Germany, Finland, Switzerland and Japan students, spend 10-15 hours a week after school. In addition, the ratio of non-pre-school, education, humanistic understanding, prevailing literacy culture, lifelong, learning principle, discipline, flexible and local education system,

* Corresponding author:

Pınar Özel, İstanbul University, İstanbul, Turkey.
Email: pinarozel30@gmail.com

high income level, student poverty, respect and confidence in teaching profession, lack of examination anxiety, etc. the presence of the viewpoint makes Finnish education system an envy system. In Turkey, the situation is still behind European countries. In Turkey, which is the status of developing countries, per capita income is less than in European countries. The young population rate is still higher than in European countries. Urbanization is slower than industrialization. Although the budget allocated to education increases from year to year it is not at the desired level. Applied education system are constantly changing and frequent intervals. Confidence in teachers is being discussed.

Keywords: Education, Finland, Pisa, student, teacher, Turkey

Received: 21 July 2018 * **Accepted:** 27 July 2018 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/ijiape.2018.148.3>

GİRİŞ

Her gün küreselleşen dünyada değişim ve gelişim hızlı bir şekilde olmaktadır. Mevcut olan bu değişimden karlı çıkmak ancak eğitime yapılan doğru yatırımlarla mümkün olacaktır. Yatırımlarını doğru yönlendiren ülkelerin başında ise gelişmiş ülkeler gelmektedir. Bu ülkelerin her alanda olduğu gibi eğitim alanında da başarılı oldukları görülmektedir. Bu başarı dünyada çeşitli yöntemlerle ve araştırmalarla ölçülür. En önemli araştırmalardan birisi de OECD tarafından kabul gören PİSA'dır. Açılımı "Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı" olan PİSA, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından üçer yıllık dönemler halinde, 15 yaş grubundaki öğrencilerin kazanmış oldukları bilgi ve becerileri değerlendiren bir araştırmadır. Bu araştırma; temel olarak fen, matematik ve okuma becerileri alanlarında öğrencilerin becerilerini değerlendirmektedir. Başka bir deyişle PİSA, OECD'nin bir eğitim araştırmasıdır. 2000 yılından itibaren üç yılda bir yapılan PİSA araştırması, OECD üyesi ülkeler ve diğer katılımcı ülkelerdeki (dünya ekonomisinin yaklaşık olarak %90'ı) zorunlu eğitimi bitiren öğrencilerin modern toplumda yerlerini alabilmeleri için gereken temel bilgi ve becerilere ne ölçüde sahip olduklarını ölçmeyi hedeflemektedir. PİSA araştırmasının hedef kitlesi 7. sınıf ve üzeri sınıf düzeylerinde örgün eğitime kayıtlı olan 15 yaş grubu öğrencilerdir. Türkiye bu projeye 2003 yılında katılmıştır (pisa.meb.gov.tr). PİSA'nın altıncı döngüsü olan PISA 2015 uygulaması, 35'i OECD üyesi olmak üzere 72 ülke ve ekonomideki yaklaşık 29 milyon öğrenciyi temsilen 540 bine yakın öğrencinin katılımıyla 2015 yılı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen PİSA araştırmasının altıncı döngüsü olan 2015 uygulaması, Türkiye'de bilgisayar tabanlı olarak 5895 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

PİSA 2015'e katılan tüm ülkeler dikkate alındığında matematik okuryazarlığı alanında ortalama puanı en yüksek olan ülkeler Singapur, Hong Kong (Çin), Makao (Çin), Tayvan – Çin ve Japonya iken; en düşük ülkeler Makedonya, Tunus, Kosova, Cezayir ve Dominik Cumhuriyeti'dir. **Türkiye ise matematik okuryazarlığı sıralamasında 72 ülke içerisinde 50. Sıradadır.**

PİSA 2015'e katılan tüm ülkeler dikkate alındığında okuma becerileri alanında ortalama puanı en yüksek olan ülkeler; Singapur, Hong Kong –Çin, Kanada, Finlandiya ve İrlanda iken en düşük olan ülkeler; Dominik Cumhuriyeti, Makedonya, Cezayir, Kosova ve Lübnan'dır. **Türkiye ise okuma becerilerinde 72 ülke arasında 50. Sıradadır.**

PİSA 2015'e katılan tüm ülkeler dikkate alındığında fen okuryazarlığı alanında ortalama puanı en yüksek olan ülkeler; Singapur, Japonya, Estonya, Tayvan – Çin ve Finlandiya iken en düşük olan ülkeler; Tunus, Makedonya, Kosova, Cezayir ve Dominik Cumhuriyeti'dir. **Türkiye ise fen okuryazarlığı ortalama puan sıralamasında 72 ülke içerisinde 54. Sıradadır.**

OECD üyesi ülkeler içinde okul dışında öğrenme için ayrılan zamanın en az olduğu ülkeler Almanya, Finlandiya, İsviçre ve Japonya'dır. Bu ülkelerde öğrenciler haftalık ortalama 10-15 saat arası okul sonrasında derslerine zaman ayırmaktadır. **Türkiye'de ise öğrenciler okul sonrasında derslerine haftalık ortalama 24,5 saat zaman ayırmaktadır.**

Ayrıca Türkiye'de okul öncesi eğitim almayan öğrenci oranı %46,3 iken, OECD oranı %4,5'tir. Türkiye'de öğrenci okul devamsızlık oranlarının ise, OECD ortalaması üstünde olduğu görülmektedir.

PİSA 2015 uluslararası raporundan elde edilen sonuçlar bize önemli sonuçlar vermektedir. Gelişmiş ülkelerin PİSA sonuçlarına göre eğitim uygulamalarında ve başarılarında üst sıralarda yer aldığı görülürken, gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerin son sıralarda yer aldığı görülmektedir. Gelişmiş ülkeler içerisinde yer alan Finlandiya'nın neden ilk sıralarda yer aldığı, Türkiye'nin ise neden son sıralarda yer aldığı yapılan çalışmaların sonuçlarından çıkartılabilmektedir: Finlandiya'da esnek ve yerel bir eğitim sistemi mevcutken ülkemizde daha sabit ve merkezî bir eğitim sisteminin olduğu bilinmektedir. Finlandiya'nın problem çözme basamaklarından daha ileri düzeyde davranışlar gerektiren analiz, sentez, değerlendirme basamaklarına dair kazanımları olduğu görülürken, ülkemizde ise bilimsel problem çözümede ilk basamaklar olan kavrama ve uygulama düzeyine ait kazanımlar olduğu görülür.

Finlandiyalı akademisyen ve öğretmenlerin başarılarının kaynağı olarak gördükleri faktörlere gelindiğindeyse (Malaty, 2006; Sahlberg, 2007; Simola, 2005) sırasıyla şu şekildedir: (1) öğretmen yetiştirme programı, (2) geleneksel okul yaşamı, (3) kültürel olarak öğretmenlik mesleğine bakış ve (4) hizmet içi öğretmen eğitimi.

Geleneksel okul yaşamı: Finlandiya'nın başarısının arkasındaki bir başka önemli unsur okulların bu ister kırsal bölgede ister şehir merkezinde bulunsun öğrencilere kendilerini evinde gibi hissetmelerini sağlayacak bir düzenlenme içinde eşit eğitim olanaklarını sağlamalarıdır (Kivirauma & Ruoho, 2007). Bu düzenleme içinde, öğrenci evinden okula giderken özel bir üniforma giymemekte, okula girişte elbiselerini askılara asmakta, ayakkabılarını çıkarıp çoraplarıyla veya terlikleriyle sınıflara

girmektedirler (Malaty, 2006). 15-25 arası öğrenciden oluşan sınıflar öğretim için uygun araç, gereç ve teknolojinin yansısı, öğrencilerin ellerini yıkamaları için lavabonun da bulunduğu oldukça sıcak ve temiz mekânlardır (Sahlberg, 2007). Öğretmenler için de belli bir giyinme biçimi olmayıp tamamen serbesttir. Öğretmenin öğrenciye karşı fiziksel ceza uygulaması hatta bağırması Fin eğitim sisteminde rastlanılmayan sıra dışı olaylardır (Malaty, 2006). Zorunlu temel eğitim boyunca, değerlendirme adına herhangi bir ulusal sınav veya yılsonu sınavı olmayıp, öğrenciler öğretmenin hazırladığı sorularla değerlendirilmektedir (Sahlberg, 2007). Bu yüzden öğretimin odağında öğrencileri test sınavlarına hazırlamaktan ziyade tamamen öğrenme vardır (Berry & Sahlberg, 2006). Özel okul ve özel ders kavramları bilinmemektedir. Finli öğrenciler üzerindeki ders kaygısı ve stresi diğer OECD ülkelerindeki akranlarının oldukça gerisindedir (OECD, 2004). Zorunlu temel eğitim süresince (1-9. Sınıflar) tüm öğrenciler eğitim, sağlık, günlük sıcak yemek, bilgisayar ve yazıcı kullanımı, kitap, defter, kalem, okul gezilerinden ücretsiz olarak faydalanmaktadırlar (Malaty, 2006). Öğlen saatinde öğretmenler okulun zemin katında bulunan yemekhanede öğrencileriyle beraber yemek yemekte dirler. Öğrencilerin farklı yeteneklerini ortaya koymalarını sağlamak amacıyla müzik, resim, beden eğitimi derslerine yanında okulda özel olarak ayrılmış atölyelerde ağaç ve materyal işleme dersleri verilmektedir. Finlandiya'daki okullarda öğrenciler zorunlu temel eğitim süresince yani yedi yaşından 15- 16 yaşına kadar belli bir program altında aynı eğitimi almaktadırlar (Sahlberg, 2007). Bu noktada ilgi çekici diğer bir husus ise PISA'da belirlenen beceri seviyeleri arasında en yüksek ile en düşük başarı gösteren Finli öğrenciler arasındaki farkın oldukça küçük olmasıdır (OECD, 2004, 2007). Ayrıca en düşük başarı seviyesi olarak adlandırılan 1. seviye ve altında bulunan öğrenci oranı diğer OECD ülkelerine göre çok daha küçüktür (Kivirauma & Ruoho, 2007). Peki derslerde öğrenme güçlüğü çeken veya arkadaşları kadar başarılı olamayan öğrenciler için ne yapılmaktadır? Temel yaklaşım bu tip öğrencilerin normal okul sistemi içerisinde öğretmenlerinden birebir yardım alması sağlanarak öğrenimlerine devam etmelerini sağlamaktır (Simola, 2005). Sınıfta öğretmenin 18 öğrenci sırası önünde dizlerinin üzerine eğilip birebir ona yardım etmesi sıradan gözlenebilir olaylar arasındadır. Daha ciddi öğrenme güçlüğü çektiği belirlenen öğrencilere haftada 1-2 kez birebir veya çok küçük gruplar içinde sınıf öğretmeni ya da ilgili branş öğretmeni tarafından özel ek dersler verilmekte, problemin diğer boyutlarını tespit etmek için psikolog yardımı alınmakta ve gerekiyorsa özel öğrenci statüsü tanınarak arkadaşlarıyla beraber aynı sınıfta seviyesine uygun öğrenim görmesi sağlanmaktadır (Malaty, 2006). Bunların dışında ileri derecede öğrenme zorluğu yaşayan öğrenciler ise özel eğitim gerektiren okullara yönlendirilmektedir (Simola, 2005).

Kültürel Olarak Öğretmenlik Mesleğine Bakış: Finlilerin başarısında bir etkidir. Finlandiya'da otoritelerin, politik liderlerin, ailelerin ve öğrencilerin öğretmenlere ve okullara olan güveni tamdır (Sahlberg, 2007). Okullarda yaptıkları öğretim herhangi bir denetleme veya kontrole tabi değildir (Simola & Hakala, 2001). Öğretmenlik yüksek statülü ve orta gelir seviyesinin üstünde bir

meslek olup liseden mezun olan en başarılı öğrencilerin tercih ettiği programların başında gelir (Valijarvi et al., 2002; Westbury et al., 2005).

Hizmet içi Öğretmen Eğitimi: Finlandiya'nın eğitim başarısında etkilidir. Hizmet içi eğitim mesleklerine bağlı ve motivasyonları yüksek Finli öğretmenler için bir zorunluluktan ziyade kendilerini geliştirmek için bir fırsat ve sahip oldukları bir hak olarak algılanmaktadır (Sahlberg, 2007).

Öğretmen Yetiştirme Programları: Bu programlara bakıldığında ise, Finlandiya'nın PISA'da elde ettiği başarısının altında yatan en önemli sebeplerin başında öğretmen yetiştirme programı gelir (Simola, 2005). Bu programın en önemli özelliği başlangıçta motivasyonu yüksek ve yetenekli öğrencileri programa kabul ederek öğretmen eğitiminin kalitesini sürekli yüksek tutmayı başarmaktır (Malaty, 2006).

YÖNTEM

Literatür taraması yapılarak karşılaştırmalı durum analizi yapılmıştır.

BULGULAR

1. Türkiye ile gelişmiş ülkeler arasında farklı eğitim uygulamaları vardır. Pisa sonuçları bu farklı uygulamaları ve başarı oranlarını göstermektedir.
2. Finlandiya'da, eğitimde fırsat eşitliği, hümanist anlayış, hakim olan okuma kültürü, yaşam boyu öğrenme ilkesi, disiplin, esnek ve yerel bir eğitim sistemi, yüksek gelir seviyesi, öğrenci azlığı, öğretmenlik mesleğine duyulan saygı ve güven, sınav kaygısının olmaması vb. bakış açısının varlığı Finlandiya eğitim sistemini gıpta ile bakılan bir sistem haline getirmektedir. Finlandiya halkı bu başarısını sürekli kültürel gelişime, yaratıcılığa ve topyekun verdiği mücadeleye borçludur.
3. Türkiye'de ise durum halen Avrupa ülkeleri gerisindedir. Gelişmekte olan ülkeler statüsünde olan Türkiye'de, kişi başına düşen milli gelir Avrupa ülkelerinden azdır. Genç nüfus oranı hala Avrupa ülkelerine göre daha fazladır. Eğitime ayırdığı bütçe her ne kadar yıldan yıla artış gösterse de istenilen seviyelerde değildir.
4. Türkiye'nin matematik okuryazarlığı, fen okumayazarlığı ve okuma becerileri 72 ülke arasında alt sıralardadır. Fakat Almanya, İsviçre, Japonya ve Finlandiya gibi ülkeler listenin en başında yer almaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Finlandiya'nın başarısı uzun bir geçmişe dayanmaktadır. Bu başarı, iki milyon nüfuslu küçük ve fakir bir ülke olduğu 20.yy'a kadar uzanmaktadır. Grigoriy *Petrov* "Beyaz Zambaklar Ülkesinde" isimli kitabında Finlandiya'dan söyle söz etmiştir: "*Avrupa'nın kuzey ucunda yer alan bu ülkede iklim serttir. Sık sık yağan yağmurlar, sürekli sis, bazen baharın sonunda bile etkili olan soğuk ve dondurucu hava,*

Ağustos'ta gelen erken kış, toprak verimli değil, çünkü ülke sathının büyük bir kısmı taşlık ve kayalık çorak arazilerden ve alçak, bataklık ovalardan oluşmaktadır. Doğal kaynaklar hemen hemen hiç yok, zirai faaliyet ve çiftçilik çok zor şartlarda yapılabilmektedir. Hiçbir zaman kendi bağımsız devleti olmayan ülke halkı sürekli komşu halkların egemenliği altında yaşamıştır. Bu ülkenin adı Finlandiya'dır, burası Finlandiyalıların toprağıdır. Finlandiyalılar hararetli bir sevgiyle bağlı oldukları soğuk ülkelerini, Fin dilinde "Bataklıklar Ülkesi" anlamına gelen Suomi ismiyle anmaktadırlar.

Yazarın söylediği bu sözlerden Finlandiya'nın tek çaresinin eğitimle kalkınmak olduğunu ve bunu başarabildiğini elde edilen sonuçlardan çıkarabiliriz. Ünlü Fin Halk kahramanı Johan Wilhelm Snelman, başta olmak üzere toplumun her kademesindeki Fin aydınları halk kitlelerine sürekli şu sözleri vurgulamıştır: *"Aydın olmak gösterişli bir kıyafet giymek yahut kolalı bir yaka ve moda göre şapka ile dolaşmak değildir. Aydınlar halkın beynidir. Halk bizi eğitimimiz bittikten sonra iyi maaşlı bir işe girerek, akşamları lokantalarda oturmak veya sözde 'okuma salonlarında' kağıt veya domino oynamak için yetiştirmedi. Bu hayatı yaşayanlar aydın değil, aydın süprüntüleridir. Aydın olarak sizlerin vazifesi halkın zekasını, vicdanını, irade ve enerjisini uyandırmak ve harekete geçirmektir. Halkın düşünme yeteneğini canlandırmak, işçileri, köylüleri ve toplumun alt kesimlerini daha iyi bir hayat kurmak için ne yapmaları gerektiği konusunda eğitmek, sizin göreviniz budur. Halkı düzene, dakikliğe ve disipline alıştırmak. Vicdan ve sorumluluk duygusunu geliştirin, düzenli bir hayatın kıymetini bilmesi, kendisinin ve diğer halkların haklarına saygı duyması gerektiğini telkin edin."* Bu sözlerden de anlaşıldığı üzere Finlandiya'nın PİSA sonuçlarında neden ilk sıralarda yer aldığıın temelleri Finlandiya'nın geçmişteki kanaat önderlerinin yarattığı eğitim felsefesinde yatmaktadır.

Türkiye'de ise durum halen Avrupa ülkeleri gerisindedir. Gelişmekte olan ülkeler statüsünde olan Türkiye'de kişi başına düşen milli gelir Avrupa ülkelerinden azdır. Genç nüfus oranı hala Avrupa ülkelerine göre daha fazladır. Şehirleşme hızı Sanayileşme hızından geridir. Eğitime ayırdığı bütçe her ne kadar yıldan yıla artış gösterse de istenilen seviyelerde değildir. Uygulanan eğitim sistemleri sürekli ve sık aralıklarla değişmektedir. Öğretmenlerine güven tartışılmaktadır. Dolayısıyla da öğretmenlere performans değerlendirme sistemi getirilmeye çalışılmaktadır. Öğretmenlik diploması alan öğretmenler Eğitim Fakültesi'ni bitirseler bile KPSS' de tekrar sınava tabi tutulmaktadır. Bu da yeterli olmayıp mülakat ile alınmaktadır. Öğretmen olanlar da yoksulluk sınırı ile açlık sınırı arasında geçinmektedirler. Oysaki 15 Temmuz 1921'de ilk defa Maarif Kongresi toplanmış, Mustafa Kemal kongrede dile getirdiği konuşmasında öğretmenleri "gelecekteki kurtuluşumuzun saygıdeğer öncüleri" olarak tanımlamıştır (Türen, 2018). Öğrenciler yetenek ve isteklerine göre üniversite tercihi yapmamaktadırlar. Çünkü yeteneklerine göre eğitim almamaktadırlar. Okullardaki eğitim-öğretim faaliyetleri akademik başarı üzerine yoğunlaştığı için değerler eğitimi ikinci planda kalmaktadır. Her öğrenci eşit eğitim imkanlarından faydalanmamaktadır. Yüzde yüz okul öncesi eğitime geçilememiştir.

Özel eğitim alma hakkından her öğrenci eşit oranda faydalanamamaktadır. Okulların fiziki koşulları istenen düzeyde değildir. Ülkede 12 yıllık zorunlu eğitim uygulanmaktadır. Okullar içerisinde en yüksek başarı Fen liselerine aittir. Ülkede okur yazar oranı da yüzde yüz seviyelerde değildir. Okur yazarlık oranı erkeklerde kadınlardan fazladır. Şehirlerde ise kırsaldan fazladır. Ülkede en çok ilköğretim mezunlarının sayısı fazladır. Eğitim seviyesi arttıkça sayı azalmaktadır. Öğrencilere verilen burs miktarları önceki yıllara göre daha fazladır fakat yeterli değildir. Yine öğrencilere verilen sosyal hizmetler kısıtlıdır. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı çok fazladır. Aileler çocuklarının eğitimine ek kaynak ayırmakta zorlanmaktadırlar. Kırdan kente yoğun göçler yaşanmaktadır. Kırsal alanlar hızla boşalmaktadır. Şehirler yalancı şehirleşmektedir. Şehirler güvenliğini ve amacını kaybetmektedir. Hizmetler aksamaktadır. Bu hizmetlerin başında da eğitim gelmektedir.

Eğitim bir disiplin işidir. Kimsenin keyfine bırakılmayacak kadar da ciddi bir iştir. Her ülkenin kendi sosyo - kültürel yapısına uygun sistemlerle yürütülmelidir. Dayatma sistemlerle eğitim yürütülemez. Eğitim sektöründen gelmeyen kişi ya da yetkililere eğitim faaliyetleri bırakılamaz. Çünkü eğitim uzun bir süreci kapsar, tecrübe ve mesleki donanım ister. Ülke içerisinde en fazla kaynağın ayrılması gerektiği sektör eğitim sektörü olmalıdır. Çünkü bilgi ve teknoloji üretimi, alınan eğitimin kalitesi ile paraleldir. Eğitim toplumun her alanını kapsar. Ziraat eğitimi de bir eğitimidir. Hayvancılıkta bir eğitimidir. Fakat taşınabilir eğitim, kırdan kente göçü hızlandırmıştır. Bu göçlerle birlikte yıllardır edindiği tarım ve hayvancılık tecrübesini ve eğitimini de insanlar bırakmışlardır. Türkiye tarım ve hayvancılık potansiyeli olan bir ülkedir. Kırsal alanlarda bu üretimi gerçekleştirecek köylünün ya da çiftçinin arazisini terk etmemesi gerekir. Terk ettiğinde onunla birlikte üretim birikimi de gitmektedir. Türkiye gibi tarımın önemli olduğu ülkelerde çiftçinin eğitimi, ziraat fakültelerinin kalitesi hala istenen düzeyde değildir. Ayrıca daha da önemlisi Küresel Isınma nedeniyle meydana gelecek olan kuraklık ve toprak kayıpları Türkiye'yi nasıl ve ne ölçüde etkileyecek hala tartışılmaktadır. Kıyılarımızdaki verimli delta ovalarımız, buzulların erimesiyle birlikte ilk su altında kalacak alanların başında geliyor. Fakat bizim bu konuda nasıl bir planlamamız olduğu ya da bir planlamamız olup olmadığı ayrı bir tartışma konusudur. İşte bu sorulara cevap bulmak için mesleki eğitim önemlidir. Toplumun tamamından akademik başarı beklemek zekaları eşitlemeye çalışmaktır. Zekalar eşit değildir. Ama bir ülkedeki bütün insanlar eğitimden eşit oranda yararlanmalıdır.

Eğitim fakültelerinin güncelliği ivedilikle gözden geçirilmelidir. Öğretmen bilginin merkezi değildir. Öğretmen rehberdir çünkü bilgi sınırsızdır. Öğretmenlere sık sık hizmet içi eğitimler verilmelidir. Bir ülkedeki eğitim sistemi, herkese yapabileceğini yapma fırsatı vermelidir. Çok çalışmak değil, verimli çalışmak önemsenmelidir. PISA sonuçlarına göre Türkiye'deki öğrencilerin okul sonrası derse ayırdıkları zaman 25 saat iken, gelişmiş ülkelerde bu saat 10-15 saat civarındadır. Yani, uzun süre çalışmak değil, kaliteli ve verimli çalışmak önemli olgusu ortaya çıkmaktadır. Böyle olmasaydı gelişmiş ülkelerin iki katı çalışıp daha çok başarılı olmamız gerekirdi. Eğitimdeki aksaklıkların sorumlusu yanlış

ve eksik sistemlerdir. Böyle bir sistemden yetişen öğretmenlerin ve öğrencilerin bazı değerleri de eksiktir. Yani terbiyeden yoksun, zeka ve kalpleri bilinç ve sevgi yoksunu, ahlak ve maneviyat fakiri bireylerdir. İşte bu bireyler bu eksikliklerle yetişirlerse, Memurlar halka itinasız davranacak, Bakanlar “politik yalancı”, milletvekilleri ise halkın sırtından geçinen vurguncular olarak karşımıza çıkacaklardır. Okullar yeni nesillerin gitmek istemedikleri yerlere dönüşecektir. Ülkede yüksek sınıflara karşı daha fazla kin, nefret ve intikam duyguları artacak, her şeyi yıkma güdüsüyle hareket eden, aç ve tok olması bu duygu ve güdülerini etkilemeyen bir sürüye dönüşecektir. Halk kitlelerinin güçlü yaratıcı bir zekası, vicdanı ve iradesi olması isteniyorsa eğitime yatırım yapılmalıdır. Bireysel ve toplumsal hayat ancak bu şekilde özgürce şekillenebilir.

Ayrıca herkes her şeyi yapamaz, yapmamalıdır da. Ülkemizin ekonomik, sosyal, düşünsel ve manevi potansiyelini harekete geçirecek ve bu sürece öncülük edebilecek güçlü şahsiyetlere, kanaat önderlerine ihtiyacımız vardır. Çünkü Türkiye genç nüfuslu bir ülkedir. Gençlerin örnek alabilecekleri kişilere ihtiyacı vardır. Bu örnekler ne kadar çok olursa gençler kendilerine güvenir ve bir işi başarmakta istekli olurlar. Öğrenmeye istek oluşturacak fırsatlar ve ödüller konulmalıdır. Kitap okuma alışkanlığı, mutlaka gençlere küçük yaşlardan itibaren kazandırılmalıdır. Öğrenciler yaparak ve yaşayarak öğrenmelidirler. Okullar hayatla iç içe olmalıdır. Aslında Türkiye yıllar önce bunu başarmıştır. 17 Nisan 1940'ta kurulan Köy Enstitüleri, tam da bugün yapılmak istenen şeyi yapmıştır. Köy Enstitüleri, tamamen ezberci eğitimden uzak, her yönden iyi düşünülmüş, insan doğasına uygun, özgürlükçü, üretici ve özgün bir sistemdi. Daha da önemlisi “eğitim içinde üretim” anlayışıyla ekonomiye katkı sağlayan tarım, teknik ve kültür merkezleriydi. Dolayısıyla da Devlete de yük olmamışlardır. Eğer kapatılmamış olsalardı; Kırdan kentlere bu kadar göç olmayacaktı. Geri kalmış bölgeler kalkınacaktı. Bilinçli tarımsal üretimler yaygınlaşacaktı. Toprakta kazanç elde eden çiftçi daha çok üretecekti ve bugünkü fiyat dalgalanmaları yaşanmayacaktı. Gıda fiyatları artıyor, enflasyon artıyor çünkü tarım arazilerimiz boş ve üreten yok. Büyük şehirlerimiz üzerindeki nüfus baskısı da işte bu göçler nedeniyle artıyor ve bugün ithalatımız ihracatımızdan fazla. Ayrıca bu okullardan aydın insanlar çıktı. Aziz Sancar, Nobel ödülünü aldığı anda “ben bu başarıyı Köy enstitülerine borçluyum.” demiştir. Orhan Veli'ye göre ise Köy Enstitüleri, “Ellerinde nasır, yüzlerinde nur, yarına ümitle yürüyenler”di. Dünyanın en özgün eğitim sistemi olan Köy Enstitüleri, belki tekrar kurulamaz ama yeni üretim teknikleriyle ve yüksek teknolojik gelişmelerle birleştirilebilir. Bugün eğitim sistemimizin eksiklerinin temelini Köy Enstitülerinin kapatılmasında aramak gerekir.

Liyakata, yeteneğe, çalışmaya ve zekaya değer verilmelidir. Eğer bir ülkede liyakat olmazsa toplumun her kesimi bundan etkilenecektir. Grigoriy Petrov “Beyaz Zambaklar Ülkesinde” İsimli kitabında tam da bu duruma şu sözlerle vurgu yapmıştır:

“Gerek bazı ülkelerin dağıtılması veya büyük sarsıntılara maruz kalmasının acı örnekleri, gerekse de diğer halkların iyi bir düşüncenin ürünü olan uyumlu ve düzenli hayatına dair mutluluk öyküleri sadece devleti yöneten şahısların -bakanlar, krallar veya milletvekillerinin -

İcraatlarının sonucu değildir. Bunlar her vatandaşı ilgilendiren meselelerdir. Erkek ya da kadın, genç ya da yaşlı, şehirli ya da köylü, kas gücüyle ya da beyin gücüyle çalışan herkes bu meseleleri düşünmelidir.

Ülkelerin güçlü veya zayıf, halklarının gelişmiş veya geri kalmış olmasının altında yatan tek neden yöneticinin adil veya geri kalmış olmasının altında yatan tek neden yöneticinin adil ve yetersiz olması değildir. Yönetici nasıl biri olursa olsun-iyi veya kötü-, kahraman veya zalim-her zaman kendi halkının canından candır, onun bir parçası, ruhunun yansımasıdır. Halk nasılsa, onu yönetenler de öyledir. Bu yüzden de her halkın hak ettiği iktidara ve yöneticilere sahip olduğu eskiden beri söylenegelmektedir.”

KAYNAKÇA

- Berry, J., & Sahlberg, P. (2006). Accountability affects the use of small group learning in school mathematics. *Nordic Studies in Mathematics Education*, 11(1), 5–31.
- Malaty, G. (2006). What are the Reasons behind the Success of Finland in PISA? *Gazette des Mathematiciens*, 108, 59-66.
- MEB, (2015). PISA 2015 Ulusal Nihai Raporu. Millî Eğitim Bakanlığı, Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Kivirauma, J., & Ruoho, K. (2007). Excellent through special education? Lessons from the Finnish school reform. *Review of Education*, 53, 283-302
- Petrov, G.(1928). “Beyaz Zambaklar Ülkesinde” sf. 62, 67. Koridor yayıncılık, İstanbul, 2017
- OECD (2004). *Learning for tomorrow's world. First results from PISA 2003*. Paris: OECD.
- Sahlberg, P. (2007). Education policies for raising student learning: The Finnish approach. *Journal of Education Policy*, 22(2), 147–171.
- Simola, H., & Hakala, K. (2001). School professionals talk about educational changeinterviews with Finnish school level actors on educational governance and social inclusion/exclusion, in: S. Lindblad & T. Popkewitz S. (Eds), *Listening to education actors on governance and social integration and exclusion* (pp. 103-132). Uppsala: University of Uppsala.
- Simola, H. (2005). The Finnish miracle of PISA: Historical and sociological remarks on teaching and teacher education. *Comparative Education*, 41(4), 455–470.
- Türen, A. Özgür. (2018) “Köy Enstitüleri Dosyası” sf.18, 19 Destek yayıncılık, İstanbul. 2018
- Väljjarvi, J. (2002). Implications of the modular curriculum in the secondary school in Finland. In J. van den Akker, W. Kuiper, & U. Hameyer (Eds.), *Curriculum landscapes and trends* (pp.101-116). Dordrecht: Kluwer.

Westbury, I., Hansen, S-E., Kansanen, P., & Björkvist, O. (2005). Teacher education for research-based practice in expanded roles: Finland's experience. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 49(5), 475-485.